

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมมนุษย์สัมพันธ์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูจังหวัดตรัง ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่เข้าในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2536 จำนวนเป็นผู้บริหาร 332 คน และครู 3,387 คน รวมประชากร 3,719 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง จำนวนเป็นผู้บริหาร 181 คน และครู 358 คน รวมเป็น 539 คน ซึ่งคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามานะ (Yamane, 1973 : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดประชากร
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนการสุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร

$$\begin{aligned} n &= \frac{332}{1 + 332(.05)^2} \\ &= 181.420 \text{ คน} \\ &= 181 \text{ คน} \end{aligned}$$

2.2 กลุ่มตัวอย่างครู

$$\begin{aligned} n &= \frac{3,387}{1 + 3,387(.05)^2} \\ &= 358.070 \text{ คน} \\ &= 358 \text{ คน} \end{aligned}$$

3. วิธีสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) ตามอำเภอ ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

3.1 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนอำเภอ

3.2 โรงเรียนที่สุ่มมาได้ จะได้ผู้บริหารเป็นหน่วยแจกแจง สำหรับครูได้จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารที่สุ่มมา โดยแบ่งตามสัดส่วนของประชากรครูในโรงเรียนนั้น ประกอบด้วย ผู้บริหาร 181 คน ครู 358 คน รวม 539 คน รายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู	
เมืองตรัง	51	51	614	28	65	93
กันตัง	46	46	439	25	46	71
ห้วยยอด	56	56	549	30	58	88
ปะเหลียน	50	50	495	27	52	79
สิเกา	27	27	214	15	23	38
ย่านตาขาว	42	42	414	23	44	67
วังวิเศษ	23	23	228	13	24	37
นาโยง	19	19	252	10	27	37
รัษฎา	18	18	182	10	19	29
รวม		332	3,387	181	358	539

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. คุณลักษณะส่วนตัว	20	ข้อ
2. ความเข้าใจผู้อื่น	20	ข้อ
3. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	18	ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อต้องการทราบอุปสรรคปัญหา และข้อเสนอของผู้บริหารและครูที่มีต่อพฤติกรรมมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอ

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา พฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์ วิทยากร ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน โดยได้ศึกษาเนื้อหาข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสารต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. กำหนดขอบเขตของข้อความจากตัวแปรที่จะศึกษา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแนะนำให้แก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำข้อเสนอแนะในสิ่งที่ควรปรับปรุงมาปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครู จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองมาตรวจสอบ ทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ซึ่งกำหนดค่าแอลฟา .75 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

คุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามพฤติกรรมมนุษย์สัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ทั้งรายด้านและทั้งฉบับ ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งรายด้านและทั้งฉบับ

อันดับที่	พฤติกรรมมนุษย์สัมพันธ์ มนุษย์สัมพันธ์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ	จำนวนข้อ	ความเชื่อมั่น
1.	ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	20	.97
2.	ด้านความเข้าใจผู้อื่น	20	.98
3.	ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น	18	.98
	รวมทุกด้าน	58	.99

จากตาราง 2 เมื่อนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น ทั้งรายด้านและทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .99 และแยกเป็นรายด้าน ด้านคุณลักษณะส่วนตัว เท่ากับ .97 ด้านความเข้าใจผู้อื่น เท่ากับ .98 และด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น เท่ากับ .98

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดตรัง เพื่อแจ้งขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป
2. ขอนหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลานครินทร์ การประถมศึกษาอำเภอในสังกัด ทั้ง 9 อำเภอ เพื่อขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้บริหารและครู และรวบรวมแบบสอบถามคืนผู้วิจัย
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง
4. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง
5. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำผลการตอบไปจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อจัดกระทำกับข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาค่าด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. หาค่าจำนวนและร้อยละ จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 2 มารวบรวมและวิเคราะห์โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อเพื่อทราบระดับพฤติกรรมมนุษย์สัมพันธ์ที่เป็นจริงและที่คาดหวัง

3. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมมนุษย์สัมพันธ์ระหว่างที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง โดยใช้ทดสอบค่าที (t-test)

สำหรับเกณฑ์กำหนดที่กำหนดไว้ ในมาตราส่วนประมาณค่า คือ

พฤติกรรมที่มีหรือแสดงในระดับ มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พฤติกรรมที่มีหรือแสดงในระดับ มาก	ให้	4	คะแนน
พฤติกรรมที่มีหรือแสดงในระดับ ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พฤติกรรมที่มีหรือแสดงในระดับ น้อย	ให้	2	คะแนน
พฤติกรรมที่มีหรือแสดงในระดับ น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

4. เมื่อคำนวณค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามในแต่ละข้อ แล้วนำมาแปลความหมายด้วยเกณฑ์ประเมินตามแนวคิดคิดของ เบสต์ (Best, 1977 : 174)

1.00 - 2.33 หมายความว่า มีหรือแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำหรือน้อย

2.34 - 3.67 หมายความว่า มีหรือแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

3.68 - 5.00 หมายความว่า มีหรือแสดงพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงหรือมาก

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 นำมาจัดลำดับความถี่ของปัญหาและข้อเสนอนั้น เพื่อนำเป็นส่วนประกอบในการอภิปรายผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สัญลักษณ์ % โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนี้}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร นอร์สซิส (Norussis, 1990 : B-86) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดของตัวอย่าง

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรเฟอร์กูสัน (Ferguson, 1985 : 68) ดังต่อไปนี้

$$S = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	ขนาดของตัวอย่าง

4. หาค่าการทดสอบที (t-test) ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมทางด้านมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นจริงและที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์อำเภอตามทัศนะกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้อสูตร นอร์สซิส (Norussis, 1990 : B-5)

4.1 ถ้าความแปรปรวนของสองกลุ่มแตกต่างกันใช้สูตร ดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของตัวอย่างกลุ่มที่ 2

4.2 ถ้าความแปรปรวนของสองกลุ่มไม่แตกต่างกันใช้สูตร ดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

เมื่อ $S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$

และเมื่อ	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของตัวอย่างกลุ่มที่ 2

5. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ใช้สูตร ครอนบาค (Cronbach, 1970 :161) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ